

Ekologická politika ČR a EU

BPR_ENEK Environmentální ekonomie a udržitelný rozvoj

ING. DOMINIKA TÓTHOVÁ

D.TOTHOVA@MAIL.MUNI.CZ

PODZIM 2019

Ekologická politika

ekologická politika x environmentální politika x politika životního prostředí

Def.: politika zaměřená na usměrňování chování společnosti (v nejširším slova smyslu) v souladu s cílem zachování podmínek života na Zemi.

výsledek poznání nepříznivých důsledků lidských činností na ŽP

- 50. léta 20. stol.
 - Velký londýnský smog, 1952
- 70. léta 20. stol.
 - Konference OSN o životním prostředí člověka, 1972
 - Římský klub, Limity růstu, 1972

Londýnský smog, 1952

Úrovně ekologické politiky

mezinárodní (globální) environmentální politika

regionální environmentální politika

státní environmentální politika

environmentální politika regionů

lokální environmentální politika

politiky různých soukromých subjektů

politické aktivity nevládních organizací a iniciativ

Principy (zásady) ekologické politiky

Princip nejvyšší hodnoty

Princip trvale udržitelného rozvoje

Princip odpovědnosti státu

Princip prevence

Princip předběžné opatrnosti

Princip ekonomické odpovědnosti
(znečišťovatel platí)

Princip komplexnosti a
integrované ochrany

Princip informovanosti a účasti
veřejnosti

Princip ekonomické stimulace

Princip „na konci potrubí“

Princip kritických zátěží

Princip nejlepší dostupné techniky
(BAT)

Princip substituce

Nástroje ekologické politiky

Šauer, Dvořák a kol. (1997):

- administrativní
- ekonomické

OECD:

- normativní nástroje
- ekonomické nástroje
- platební povinnosti a kompenzace škod
- vzdělávání a informace
- dobrovolné přístupy
- řízení a plánování

Ekologická politika ČR

Historie

zhoršení životního prostředí - průmyslová revoluce → konec 2. sv. v. → 60. – 80. léta 20. stol.

do roku 1989

- určité snahy (např. zákon na ochranu ovzduší, vodní zákon)

po roce 1989

- zřízeno Ministerstvo životního prostředí ČR
- vznikla státní politika životního prostředí
- 1992 – vznik některých zákonů

vstup ČR do EU

Ekologická politika ČR

Současnost

Státní politika životního prostředí (SPŽP)

- základní dokument
- schvaluje vláda
- Státní politika životního prostředí 2012 - 2020
- aktualizace SPŽP 2004 - 2010

Státní politika životního prostředí 2012 - 2020

Cíl:

Základní principy politiky ŽP:

Základní tematické oblasti a priority:

Nástroje realizace politiky ŽP:

Co je zastřešujícím dokumentem SPŽP 2012 – 2020?

Jak budou aktivity vedoucí k naplnění SPŽP financovány?

Ekologická politika EU

Historie

1972 – Summit v Paříži – 1. akční plán (1973 - 1976)

1986 (1987) - Jednotný evropský akt – doplnění do Smlouvy o EHS

1992 (1993) - Maastrichtská smlouva – politika životního prostředí

1994 – vznik Kohezního fondu (Fond Soudržnosti)

1997 (1999) – Amsterdamská smlouva – posílení právní základny

současnost – 7. akční plán

7. environmentální akční plán do roku 2020

9 prioritních cílů do roku 2020:

1. chránit, zachovávat a rozvíjet přírodní bohatství Unie;
2. přeměnit Unii v zelené a konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství účinně využívající zdroje;
3. chránit občany Unie před environmentálními tlaky a riziky ovlivňujícími jejich zdraví a dobré životní podmínky;
4. maximalizovat přínos právních předpisů Unie v oblasti životního prostředí zlepšením jejich provádění;
5. prohloubit znalosti o životním prostředí a zlepšit faktickou základnu pro politiku v oblasti životního prostředí;
6. zajistit investice pro politiku v oblasti životního prostředí a klimatu a zohlednit náklady činností společnosti na ochranu životního prostředí;
7. zlepšit začlenění problematiky životního prostředí do ostatních oblastí politiky a zajistit soudržnost při vytváření nových politik;
8. posílit udržitelnost měst Unie;
9. zvýšit efektivnost Unie při řešení mezinárodních problémů v oblasti životního prostředí a klimatu.

7. environmentální akční plán do roku 2020

3 prioritní oblasti:

chránit přírodu a posilovat ekologickou odolnost,

stimulovat růst v rámci nízkouhlíkového hospodářství účinně využívajícího zdroje

snižovat rizika pro zdraví a dobré životní podmínky člověka

WWW 7. akčního programu:

<http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

Nástroje ekologické politiky EU

legislativní nástroje

akční programy (plány) – stanovují prioritní dlouhodobé cíle, kterých má být dosaženo

strategické dokumenty nelegislativní povahy – např. bílé a zelené knihy

Legislativní nástroje ekologické politiky EU

Primární právo

- Římská smlouva 1957 (1958) a její změny

Sekundární právo

- nařízení – obdoba zákona
- směrnice – stanoví cíl a lhůty
- rozhodnutí – obdoba nařízení, avšak adresná
- doporučení, stanoviska – mají orientační charakter

Legislativní nástroje ekologické politiky EU – příklady sekundárního práva

Nařízení

Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2037/2000 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu

Směrnice

Směrnice 79/112/ES o označení potravin vyrobených z geneticky modifikovaných organismů

Směrnice 2003/30/ES o podpoře používání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě